

CIVITTA

Tepsli

MAJANDUS- JA
KOMMUNIKATSIOONIMINISTEERIUM

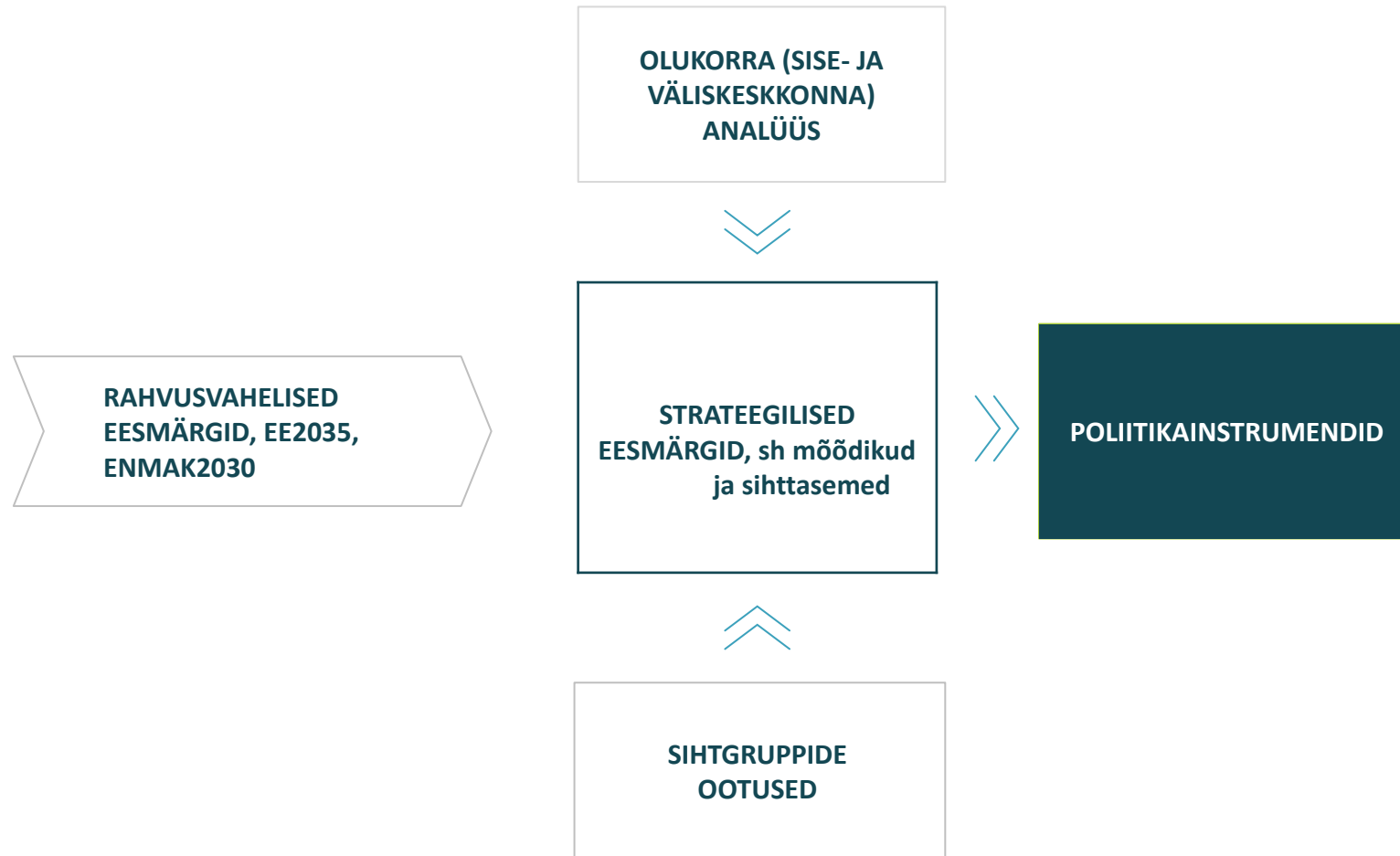
\ Poliitikainstrumentide arutelu Energiajulgeoleku tööühm

13.12.2022

PÄEVAKAVA

1. 14 – 14.20 Sissejuhatus
2. 14.20 – 15.20 Arutelu gruppides
3. 15.20 – 16.05 Gruppide vahetus
4. 16.05 – 16.50 Gruppide vahetus
5. 16.50 – 17.00 Lõpetamine

UURINGUTES JA TEGEVUSKAVADES VÄLJA TOODUD MEETMETE ANALÜÜS POLIITIKAINSTRUMENTIDE SÕNASTAMISEKS

Eesmärgid, mõõdikud, poliitikainstrumentid

Valdkonna arengukava, programm ja tulemusvaldkonna aruanne on sisendiks riigieelarve koostamisel. Programm määrab arengukavas seatud alaeesmärgi saavutamisele kaasa aitavad meetmed, mõõdikud ja rahastamiskava. Valdkonna arengukava aruandlus toimub tulemusvaldkonna aruandluse raames programmide ja vajaduspõhiste hindamiste kaudu. ENMAK 2030 seire:

https://mkm.ee/sites/default/files/energeetika_tulemusvaldkonna_2020.pdf

Poliitikainstrumentid eesmärkide saavutamiseks võivad olla

- õiguslikud (nt seadus, määrus),
- majanduslikud (nt eelarve, maksud, toetused, suurinvesteering jms) ja
- kommunikatsioonimehhanismid (nt strateegilised dokumendid, poliitika, nõukojad, teabepäevad jms).

Ootused energiamajanduse valdkonnale:

- Varustuskindlus on tagatud
- Liigutakse kliimaneutraalsuse suunas (KHG heite vähendamine)
- Minnakse üle taastuenergiale
- Vähendatakse energiatarbimist

ENMAK 2035 Energiajulgeoleku valdkonna eeldused:

- turutingimustel tehnoloogiate kasutus
- valitud lahendused tagavad taskukohase hinna
- kui soovime kiiremaid tulemusi, on vajalik täiendavalt investeerida
- ületootmine lahendatakse salvestusega

\ Poliitikainstrumendid

- Tegevuste valideerimine – millised tegevused on olulised energiajulgeoleku vaatest?
- Millised on eeldused ja piirangud tegevusel?
- Mis ajaperioodil ellu viiakse?
- Mis rolli erinevad sektorid omavad? Kus ja kui palju peab riik sekkuma?

\ ENERGIAJULGEOLEK EESMÄRGID

- Tootmisvaldkonna väljakutsed
  - Energiatarbimine kasvab, **vajalik tuua turule piisavalt kliimaneutraalseid ja piisavas mahus juhitavaid tootmivõimsusi**
- Edastamise väljakutsed
  - **Võrgu** vähene **läbilaskevõime** lokaalseks tootmiseks (hajapiirkonna võimekus)
- Tarbimise väljakutsed
  - **Taskukohase** energiateenuse kättesaadavus ja energiaostuvõimekus
  - Tarbimise juhtimise aktiveerimine
  - Energiapiisavuse tagamine

- Eesmärgid ja oodatavad tulemused:
  - **Eesti on on energeetiliselt sõltumatu** – vajalik energia toodetakse Eestis või on regioonis tagatud.
  - Eestis toodetakse taastuvelektrit mahus, **mis on võrdne aastase lõpptarbimisega**. Eestis asuvad konkurentsivõimelised tootmisvõimsused. Juhitavad tootmisvõimsused on varustuskindluse tagamiseks piisavad. Eesti ekspordib energiat.
    - TE 100% (9,5-11,3TWh) -> 72-83% juhitamatud, 28-17% juhitavad
  - Eesti riigisiseseid **energiavõrgud ja välisühendused on piisavad varustuskindluse ja taskukohase energiahinna** tagamiseks.
    - Tootmissuunalised liitumisvõimsused on optimaalselt koormatud (kasutustegur >80%)
  - Tarbimissuunal toetavad riigisiseseid energiavõrgud hoonetes enda tarbeks energia tootmist ning kliimaneutraalsete lahenduste kasutamist (nt soojuspump, elektrisõiduk).
    - Varustuskindluse tagamisel arvestatakse tarbimise juhtimisega.
  - **Soojusmajanduses kasutatakse järjest rohkem jääsoojust, elektrienergiat**
  - **Fossiilkütuste kasutamine on tugevalt vähenevas trendis**

TOOTMISE JA EDASTAMISE POLIITIKAINSTRUMENDID I

- Kas vajaduste tagamiseks piisab tänasest turukorraldusest?
- Milliste sekkumistega tagada, et kõik võimsused jõuaksid turule ning tagaksid vajaduste katmise ja õiglase hinna?
- Kuidas toetada energiakogukondade teket?
- Kas välja toodud poliitikainstrumendid aitavad saavutada eesmärgi?
- Mis on tegevuste eeldused ja piirangud?
- Mis ajaperioodis neid rakendada?

Valdkond	Tegevus	Periood	Kulu
Energia- majanduse korraldus	<ul style="list-style-type: none"> • Planeerimisprotsessi reform (elektristsenaariumid) (soojus-jahutus) • Institutsionaalne reform (sh tuumaregulaator, kliima-energiaamet, Konkurentsiameti volitused) (elektristsenaariumid) • Riikliku elektri paindlikkusstrateegia rakendamine (flexibility strategy) (elektristsenaariumid); • Maksusüsteemi muudatused (Energia teekaart) (nt sõidukite omamine) (nt tegevused energiaostulepingute kasutuselevõtu soodustamiseks, muuta taastuvenergia vähempakkumiste süsteemi. viia kogu taastuvenergia rahastamine või osa sellest üle maagaasi (või muude vahendite) arvele, suurendada riigigarantiide mahtu, avaliku sektori kaasinvesteering) 	<ul style="list-style-type: none"> • analüüs <2025, rakendamine 2027 • analüüs <2025, rakendamine 2027, regulaator 2030 • Kuni 2030 • Draft 2024, rakend. 2027+ • Otsused kuni 2030, rakendamine kuni 2040 	<ul style="list-style-type: none"> • HR • HR • HR • Rahastamine el.arvete kaudu • Sõltub Stsenariumist ja elektrihindadest
Elekter	<ul style="list-style-type: none"> • Tuule- ja päikeseenergia saamine peamiseks elektritootmise viisiks (rohepööre); Tootmisvõimsuste tagamine (päikesepargid, tuulepargid, PHEJ). <i>Kas vajalik toetuskeem? Vajalik turukorralduse muutus? (tuumaenergia, taastuvenergia, salvestus)</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Pidev 	<ul style="list-style-type: none"> • Sõltub stsenaariumist
	<ul style="list-style-type: none"> • Kohalik energiatootmine koos salvestusega (<i>toetusmeetmete väljatöötamine</i>) 	<ul style="list-style-type: none"> • 2030 	<ul style="list-style-type: none"> • Res+S, AT-NIMP
	<ul style="list-style-type: none"> • Energiakogukondade loomine (rohepööre); -> <i>energiamajanduse korralduse meede? Taastuvenergia meede?</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Kuni 2030, 2030+ 	
	<ul style="list-style-type: none"> • Digitaalsete lahenduste arendamine ja tõhustamine. Parendada küberturvalisuse taset (Eesti elektrisüsteemi varustuskindluse aruanne. Elering) 	<ul style="list-style-type: none"> • Pidev 	

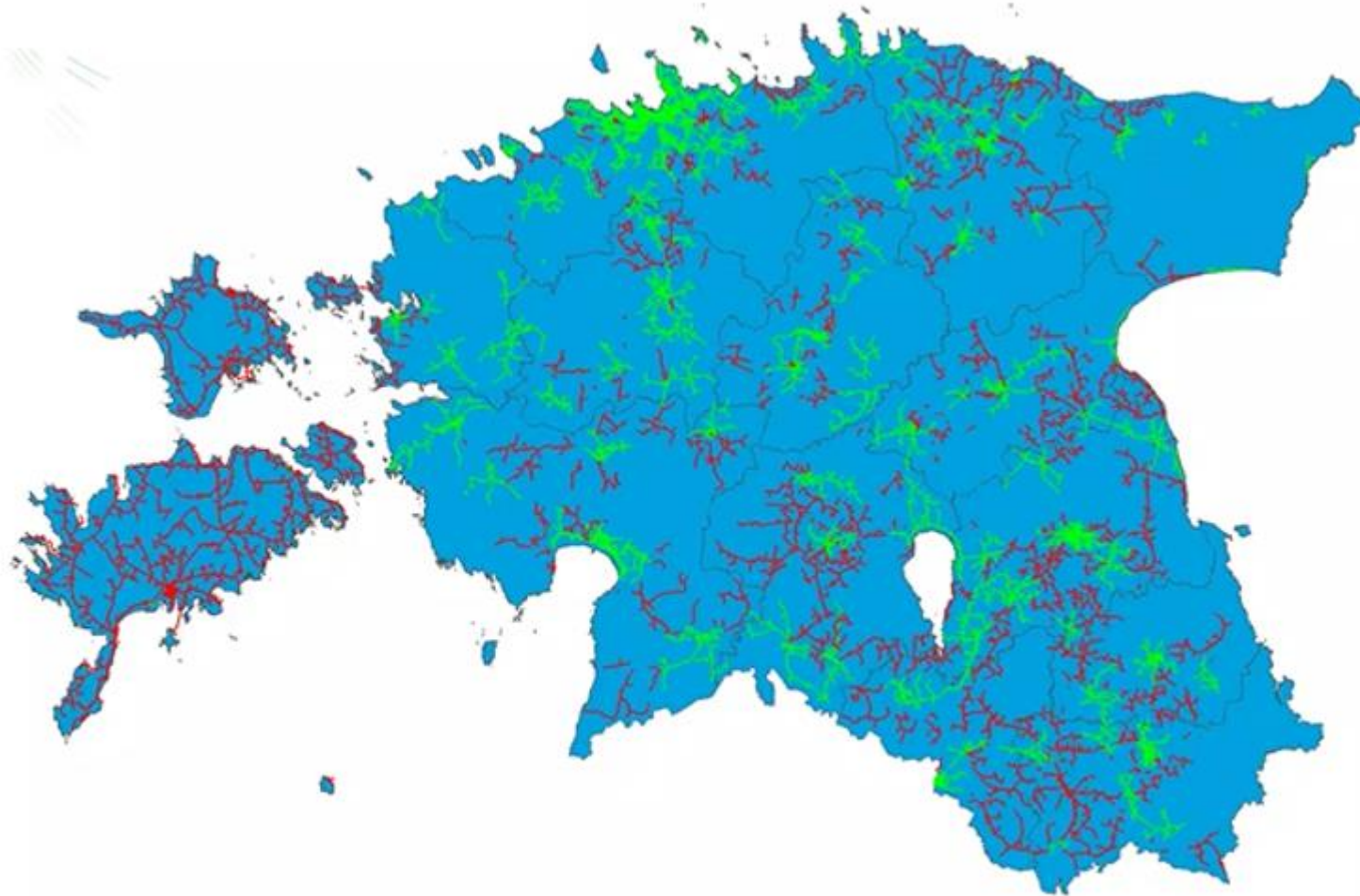

TOOTMISE JA EDASTAMISE POLIITIKAINSTRUMENDID II

- Kas vajaduste tagamiseks piisab tänasest turukorraldusest?
- Milliste sekkumistega tagada, et kõik võimsused jõuaksid turule ning tagaksid vajaduste katmise ja õiglase hinna?
- Kuidas toetada energiakogukondade teket?
- Kas välja toodud poliitikainstrumendid aitavad saavutada eesmärgi?
- Mis on tegevuste eeldused ja piirangud?
- Mis ajaperioodis neid rakendada?

Valdkond	Tegevus	Periood	Kulu
Elekter	<p>Uus lähenemine riiklikule varustuskindlusele, mille alusel tuleb kõrge tarbimisega perioodidel või taastuenergia tarneprobleemide puhul rakendada strateegilist reservi või tarbimise juhtimist.</p> <p>Kohalikud kütused ja muud juhitavad võimsused kui varustuskindluse tagajad. Kasutus: kriisiolukorras ja parimal teadaoleval tehnoloogilisel viisil. Milline elektristsenaarium toetab antud lahenduskäiku?</p>	Pidev	
	<p>Täiendavate ühenduste loomine Euroopa võrkudega (s.h merevõrgud, lisaks nt põhjast hüdro ja lõunast päike) tagamaks energiaga varustatuse stabiilsus (Rohepööre);</p> <p>Täiustada tasakaalustamisturgu Balti riikides, tagades seejuures ka maksimaalse läbipaistvuse (elektristsenaariumid)</p>	Jooksev 2030	Sõltub Stsenaariumi valikutest
	<p>Tugevdada ülekande- ja jaotusvõrgu taristut (elektristsenaariumid); Parendada elektrivõrgu toimekindlust läbi selle renoveerimise ja laiendamise (sünkroonalaga ühendamine) (Elering), paindlikkuse mehhanismide ja võrkude üle järelevalve teostamise; Võrguteenuse rahastusmudel (tarbija ja riigieelarve panuse tasakaal) (nt Võimaldada kodumajapidamistel ning väikese ja keskmise suurusega ettevõtetel investeerida taastuenergia tootmisse) (elektristsenaariumid)</p>	Kuni 2030	130 – 355 mln € (2050)
	<p>Valmisolek uute ülekandetehnoloogiate rakendamiseks (nt ultrakõrgepingeliinid, salvestusseadmed liinides, targad kontrollkeskused, nn supergrid) (Rohepööre)</p>	pidev	Sõltub lahendustest
Soojus-jahutus	<p>Kaugkütte arengu soodustamine, kaugjahutuse võimekuse rajamine, salvestuse ja soojuspumpade edendamine, elektrifitseerimine. Taastuvallikatel põhinev lokaalküte sinna, kuhu ei ole mõistlik kaugkütet arendada. Fossiilsetel kütustel baseeruvad uued katlamajad ei ole teatud ajast teretunud.</p>	Pidev	Sõltub stsenaariumist, 1,1-2,3 mld €
	<p>Turukorraldus eelistab kohalike kütuste ja energiakandjate kasutamist, tagada soojuses-jahutuses kasutatavate kütuste ja energiakandjate varustuskindlus.</p>	2030	
Kütused	<p>Gaasiliste kütuste roll julgeoleku tagamisel – varud, ülemineku plaan, selleks sobiv turukorraldus ja kohalike kütuste roll selles (biometaan? Vesinik?) (Gaasisüsteemi energiatõhusus) (soojus-jahutus).</p>	Kuni 2030	Keskmine/suur
	<p>Vedelate ja tahkete kütuste varu, jätkusuutlikud taastuvast allikast toodetud kütused transpordisektoris (s.h elekter).</p>	Kuni 2035	

\ PV VÕIMSUSED EESTIS (MW) (ELEKTRILEVI)

Kaart ei arvesta põhivõrgu suunalist läbilaskevõimet ega töös olevaid liitumistaotlusi.

- Vaba tootmissuunaline võimsus puudub
- >200kW vaba võimsust

PV installeeritud võimsused Eestis (MW)

Päikesejaamade maht on viimase viie aastaga kasvanud üle 10 korra.

Rohepöörde jaoks on võrgus jätkuvalt vaba võimsust tiheasustusega aladel.

Samas tempos tootmisvõimsuse liitmiseks on võrgu tugevdamiseks vajalik täiendavalt investeerida vähemalt 300 mln eurot.

TARBIMISE, SALVESTAMISE, JAHUTUSE POLIITIKAINSTRUMENDID II

- Kui suure osa peaks salvestus katma energivajaduse katmisel? Milliseid lahendusi peaks kasutama salvestuse edendamiseks?
- Kas välja toodud poliitikainstrumendid aitavad saavutada eesmärgi?
- Mis on tegevuste eeldused ja piirangud?
- Mis ajaperioodis neid rakendada?

Valdkond	Tegevus	Ajakava	Kulu
Tarbimine	<ul style="list-style-type: none"> • Energiakogukondade loomine (rohepööre); • Ühtsed kontaktpunktid, kohalikud tegevusrühmad (elektristsenaariumid); • Mitmekesised turupõhised võimalused hajutatult toodetud energiat kaubelda (Rohepööre): (Kodanike ühisrahastusel põhinevate taastuvenergiajaamade (nt rahva-päikeseparkide) rajamine üle Eesti (rohepööre); „Peer-to-peer” e. võrdõigusvõrgu põhist energiakauplemist võimaldavate tehnoloogiate rakendamine (Rohepööre) • Juriidiliste ja turupiirangute kõrvaldamine selleks, et kohalikud kogukonnad ja väikeettevõtjad saaks päikese- ja tuuleparke rajada (Rohepööre) • tegevused energiaostulepingute kasutuselevõtu soodustamiseks; muuta taastuvenergia vähempakkumiste süsteemi; viia kogu taastuvenergia rahastamine või osa sellest üle maagaasi (või muude vahendite) arvele; suurendada riigigarantiide mahtu, avaliku sektori kaasinvesteerimine (elektristsenaariumid) 	<ul style="list-style-type: none"> • Kuni 2030 • Ettevalmistus 2024, rakend 2030 • Kuni 2030 • <2025 • 2025-2030 	<ul style="list-style-type: none"> • Madal, HR • Madal, HR • Madal, HR
Elekter	<ul style="list-style-type: none"> • Tarbimise juhtimise raamistiku loomine (elektriuring) • Salvestusseadmete turutingimuste loomine; Salvestuse ja süsteemiteenuste regulatsiooni loomine (Energia teekaart); • Soodustada tarbijate juures salvestusseadmete kasutamist; parandada akutehnoloogia majanduslikku elujõulisust ja juurdepääsu rahastusele • Kaasata juhitud tarbimisvõimsused tarbimiskindluse tagamise ja elektriturule 	<ul style="list-style-type: none"> • ettevalmistus <2025; rakendamine 2025+ • <2025 • takistuste analüüs 2024; meetmed 2025-2027 • Kuni 2035 	<ul style="list-style-type: none"> • Madal, HR • HR • ? • ?

\ TARBIMISE, SALVESTAMISE, JAHUTUSE POLIITIKAINSTRUMENDID II

- Kui suure osa peaks salvestus katma energivajaduse katmisel? Milliseid lahendusi peaks kasutama salvestuse edendamiseks?
- Kas välja toodud poliitikainstrumendid aitavad saavutada eesmärgi?
- Mis on tegevuste eeldused ja piirangud?
- Mis ajaperioodis neid rakendada?

Valdkond	Tegevus	Ajakava	Kulu
Gaasilised kütused	<ul style="list-style-type: none"> • Vesiniku kasutamine taastuvatest allikatest toodetud elektri salvestamiseks (Rohepööre); Vesinikutootmise käivitamine, sh seadusandluse korrastamine; Vesinikutehnoloogiate täiendav arendamine ja kohaliku kasutamise suurendamine; Vesiniku hinna võimalik korrigeerimine; Vesiniku kättesaadavuse parandamine (vesiniku uuring)	2030 - 2040	Sõltub mahust ja elektri hinnast
Soojus-jahutus	<ul style="list-style-type: none"> • Soojussalvestite rajamine (Tallinna, Mustamäe, Tartu, Pärnu soojussalvestid (60 000 m³))	2024 - 2025	
Kütused	<ul style="list-style-type: none"> • Instrumendid primaarenergia kasutuse vähendamiseks erinevates valdkondades (nt multimodaalne transport, vedelkütuste tarbimise vähendamine)	2035	

ELEKTRI- STSENAARIUMITE TEGEVUSKAVA I

Tegevuste pakett	Eesmärk	Ajakava	Vastutav	peamised huvirühmad	Kulud ja ressursid
1. Planeerimisprotsessi reform	Kiirendada kooskõlastamist ja vähendada arendajate riske.	Lühiajaline (2023-2030)	Valitsus	Kohalikud omavalitsused	Odav, peamiselt inimressurss
2. Institutsionaalne reform	Pakkuda rohkem sõltumatuid ja sihtotstarbelisi vahendeid.	Keskmise tähtajaga (2023-2035)	Valitsus	Oleneb reformist ja selle elluviimisest	Odav. Peamiselt ressursside ja kohustuste ümberjagamise
3. Riskide vähendamise vahendid	Vähendada arendajate ja investorite riske.	Rahastusotsused: lühiajaline (2023-2030) Rakendamine: keskmise tähtajaga / pikaajaline (2023-2040)	Valitsus	Finantseerimisa sutused Suured elektritarbijad	Kulud varieeruvad suurel määral olenevalt stsenaariumist ja sõltuvad tulevastest energiahindadest
4. Kodumajapidamiste ja VKEde toetamine	Vähendada võrgu tugevdamise kulusid, kasutada ära odavaid võimalusi, kaasata erafinantseeringuid.	Keskmise tähtajaga (2023-2035)	Valitsus	Oleneb valitud rakendusviisist	Kulud varieeruvad suurel määral olenevalt stsenaariumist ja sõltuvad tulevastest energiahindadest
5. Elektrivõrgud	Võimaldada taastuvate energiaallikate ühildamist väikseima süsteemikuluga.	Keskmise tähtajaga (2023-2035)	Põhivõrguetevõtja	Valitsus	Rahastatakse elektriarvete kaudu
6. Kodanikuühiskond	Vähendada avalikkuse vastuseisu taastuvenergiale.	Lühiajaline (2023-2030)	Valitsus	Oleneb tegevusest	Odav
7. Muud tegevused	Vältida ebasoodsat mõju leibkondadele, tagada oskuste olemasolu.	--	Valitsus	Oleneb tegevusest	Erineb sõltuvalt stsenaariumist ja makromajanduslikest teguritest

Tegevuste pakett	Tegevused
Planeerimine	1A. Kiirendada taristu planeerimise kooskõlastamist.
	1B. Suurendada planeerimiseks ja lubade menetlemiseks ette nähtud haldusressursse.
	1C. Tugitegevused kooskõlastusprotsesside kiirendamiseks.
Institutsionaalne reform	2A. Luua tuumaenergeetikat reguleeriv asutus.
	2B. Vaadata läbi Eesti riikliku regulaatori (Konkurentsiameti) volitused.
	2C. Luua energia- ja kliimaamet.
	2D. Suurendada piiriülest koostööd.
Riskide vähendamise vahendid	3A. tegevused energiaostulepingute kasutuselevõtu soodustamiseks.
	3B. Muuta taastuvenergia vähempakkumiste süsteemi.
	3C. Viia kogu taastuvenergia rahastamine või osa sellest üle maagaasi (või muude vahendite) arvele.
	3D. Suurendada Eesti Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse (KredExi) pakutavate riigigarantiide praegust mahtu ja töötada välja laiem riigigarantiide raamistik.
	3E. Avaliku sektori kaasinvesteeringud ja riskide jagamine.
Taastuvenergia kodumajapidamistele ning väikese ja keskmise suurusega ettevõtetele	4A. Koostada kohapealse väikesemahulise taastuvenergiatootmise toetuskava koos muude meetmetega, et soodustada hoonete renoveerimist.
	4B. Võimaldada kodumajapidamistel ning väikese ja keskmise suurusega ettevõtetel investeerida taastuvenergia tootmisse.
Elektrivõrgud	5A. Töötada välja riiklik pindlikkusstrateegia.
	5B. Suurendada veelgi Baltimaade tasakaalustamisturu läbipaistvust.
	5C. Parandada akutehnoloogia majanduslikku elujõulisust ja juurdepääsu rahastusele.
	5D. Luua tarbimise juhtimise raamistik.

ELEKTRI-STSENAARIUMITE TEGEVUSKAVA II

	5E. Muud tegevused salvestustehnoloogiate alase oskusteabe toetamiseks ja takistuste vähendamiseks.
	5F. Kaaluda alternatiivseid projekti arendamise mudeleid ja rahastamismehhanisme võtmetähtsusega avameretaristu jaoks.
	5G. Tugevdada ülekande- ja jaotusvõrgu taristut.
Kodanikuühiskonna kaasamine	6A. Korraldada uue taastuvenergia strateegia vastuvõtmisel teavituskampaania.
	6B. Seada sisse ühtsed kontaktpunktid.
	6C. Kohalikud tegevusrühmad.
	6D. Hõlbustada kodanikuühenduste ja taastuvenergia kogukondade tegevust.
Muudtegevused	7A. Toetada haavatavaid leibkondi.
	7B. Arendada oskusi.

\ SOOJUS-JAHUTUS – STSENAARIUMANALÜÜSID I

Tegevused	Eesmärk	Ajakava	Vastutaja	Teised olulised huvirühmad	Maksumus
1. Integreeritud kütte ja jahutuse planeerimisprotsessi ühtlustamine	Suurendada planeerimise sidusust ning optimeerida energiatõhususe ja taastuenergiaallikate meetmeid	Peamiselt lühiajaline	MKM	Kohalikud omavalitsused, kaugkütte- ja -jahutusvõrgu ning elektrivõrgu operaatorid, Konkurentsiamet, Keskkonnaministerium, Maaeluministerium	Väike
2. Renoveerimislaine etappideks jagamine ja taastuenergia pakkumise lõimimine	Suurendada hoonete energiatõhusust, et vähendada soojuse tarbimist ning suurendada taastuenergia osakaalu kütte- ja jahutussüsteemide renoveerimisel.	Lühiajaline, keskpikk	Ehitusamet ja KredEx	Rahandusministerium, kohalikud omavalitsused, ehitussektor, ehitiste omanikud	Keskmine/suur
3. Vajaliku taristu arendamine	Tagada, et kaugkütte- ja -jahutussektor investeeriks piisavalt kaugkütte- ja -jahutusvõrgu laiendamisse ning renoveerimisse	Lühiajaline	MKM	Kaugkütte- ja -jahutusvõrkude operaatorid, kohalikud omavalitsused, Keskkonnaministerium, Konkurentsiamet, energiaühendused	Keskmine/suur

SOOJUS-JAHUTUS – STSENAARIUMANALÜÜSID II

Tegevused	Eesmärk	Ajakava	Vastutaja	Teised olulised huvirühmad	Maksumus
4. Kohalike omavalitsuste rolli tugevdamine süsinikuheite vähendamisel soojus- ja jahutussektoris	Kaasata kohalikke omavalitsusi osalema aktiivselt süsinikuheite vähendamise planeerimisel soojus- ja jahutussektoris	Lühi- kuni pikaajaline	MKM	Kohalikud omavalitsused, Konkurentsiamet	Keskmine
5. Võrdsete võimaluste kehtestamine ja turu loomine	Tagada, et taastuenergiapõhised soojus- ja jahutustehnoloogiad oleksid konkurentsivõimelised fossiilkütustel põhineva kütte ja jahutusega	Lühi- kuni pikaajaline	KredEx ja Konkurentsiamet	Soojuspumbasektor, Rahandusministeerium	Keskmine/ suur
6. Kõigi tarbijate, eelkõige kodumajapidamiste kaasamine	Kaasata tarbijaid osalema aktiivselt süsinikuheite vähendamisel soojus- ja jahutussektoris	Peamiselt lühiajaline/kesk pikk	MKM	KredEx, Keskkonnainvesteeringute Keskus, kohalikud/piirkondlikud omavalitsused, ehitusamet, tööstus, ehitiste omanikud	Keskmine
7. Ametialaste oskuste ja teadmiste tugevdamine	Tagada, et soojus- ja jahutussektoris oleks piisavalt tööjõudu	Lühiajaline	Haridusministeerium	Töötukassa, Keskkonnainvesteeringute Keskus, ehitusamet, soojus- ja jahutussektori spetsialistid	Keskmine/ suur
8. Finantseerimise ja rahastamise mobiliseerimine ja laiendamine	Tagada kogu finantseerimise/rahastamise tõhus mobiliseerimine soojus- ja jahutussektorisse ning tarbijatele	Lühi- kuni pikaajaline	MKM	Finantsasutused, ehitiste omanikud	Suur

**POLIITIKAINSTRUMENTIDE
SEMINARID**

\ ARUTELU GRUPPIDES

- Seminari ülesehitus
  - Jagunemine 3 tööühma, tööühmad roteeruvad
  - [Jamboard keskkond](#), kus erinevatel töölehtedel on kirjeldatud poliitikainstrumendid valdkondade lõikes; (a) energiamajanduse korraldamine, tootmine, tarnimine, b) tarbimine, salvestus, jahutus) ja peamised arutlemisküsimused
  - Arutelüküsimused:
    - Tegevuste valideerimine – millised tegevused on olulised energiapuuduse vaatest?
    - Millised on eeldused ja piirangud tegevusel?
    - Mis ajaperioodil ellu viiakse?
    - Mis rolli erinevad sektorid omavad? Kus ja kui palju peab riik sekkuma?

\ JÄRGMISED SAMMUD

- Koostatakse poliitikainstrumentide aruanne, mis läheb tagasidestamiseks energiatalgud.ee lehele
- **Järgmine kohtumine 24.jaanuar (kutsed saadetakse kalendritesse)**